

Zaufanie społeczne

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zaufanie jest jedną z najważniejszych wartości utrzymujących spójność grup społecznych, a w szerszym wymiarze – społeczeństw. CBOS od ponad dwudziestu lat monitoruje poziom zaufania społecznego – to, jaki stosunek do innych ludzi cechuje Polaków; czy jesteśmy wobec nich otwarci i pozytywnie nastawieni, czy też wręcz przeciwnie – zdystansowani i nieufni. Przedmiotem naszego zainteresowania jest również zaufanie badanych wobec sfery publicznej i państwa – stosunek do różnych instytucji i organizacji.

ZAUFAJĄC SPOŁECZNE

Od 2002 roku, od kiedy pytamy o tę kwestię, wśród respondentów niezmiennie dominuje przekonanie, że w relacjach z innymi ludźmi trzeba zachowywać daleko posuniętą ostrożność, a dość nieliczne są osoby przekonane o tym, że większości ludzi można ufać. Obecnie¹ pogląd taki wyraża prawie jedna czwarta ankietowanych (24%), a niepełna trzy czwarte twierdzi, że w stosunkach z innymi trzeba być bardzo ostrożnym (73%). W ciągu ponad dwudziestu lat opinie na ten temat zmieniały się jedynie w niewielkim stopniu. Przekonanie, że większości ludzi można ufać, relatywnie najczęściej wyrażane było w latach 2008–2010. Poczynając od 2012 roku wskazania te utrzymywały się na niższym poziomie, ale w zasadzie pozostawały stabilne. Pewien regres można natomiast zaobserwować w 2022 roku, kiedy i tak niewielki odsetek badanych przekonanych o tym, że większości ludzi można ufać, zmalał do niespełna jednej piątej (19%), a więc do poziomu, jaki notowaliśmy w latach 2002–2006. Obecnie ponownie obserwujemy niewielki wzrost ufności i otwartości badanych w relacjach z innymi ludźmi. W stosunku do 2022 roku odsetek wyrażających pogląd, że większości ludzi można ufać,

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (406) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnym od CBOS.

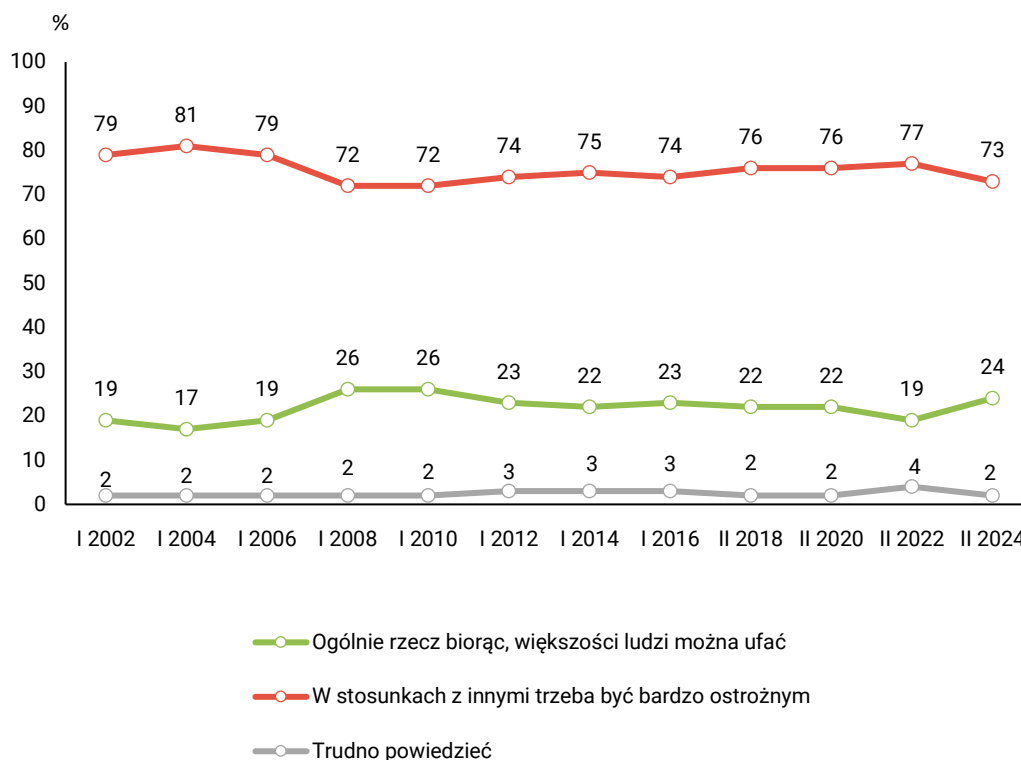
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 lutego 2024 roku na próbie liczącej 994 osoby (w tym: 60,7% metodą CAPI, 24,9% – CATI i 14,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

jest wyższy o 5 punktów procentowych, a jednocześnie minimalnie spadła liczba wyznających dominującą wśród Polaków zasadę ostrożności i podejrzliwości w kontaktach z innymi (spadek o 4 punkty).

CBOS

RYS. 1. Która z dwóch opinii dotyczących życia społecznego w Polsce jest bliższa Pana(i) poglądom?

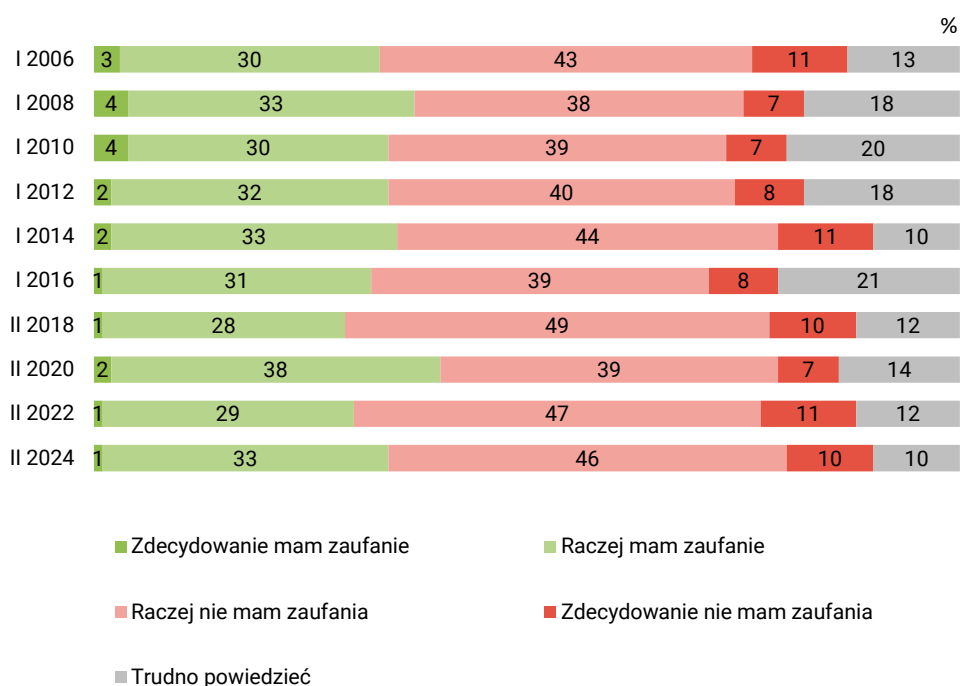
Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że zaufaniu do innych wyraźnie sprzyja wyższy poziom wykształcenia i status społeczno-ekonomiczny, ale także zamieszkiwanie w większych miejscowościach. Relatywnie najbardziej ufni i otwarci w stosunku do innych okazują się badani z wyższym wykształceniem, mieszkańcy największych miast, deklarujący wysokie i najwyższe dochody *per capita* (3000 zł i więcej) oraz dobrze oceniający własną sytuację materialną. Wśród grup społeczno-zawodowych są to najczęściej: przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, średni personel i technicy oraz uczniowie i studenci. Istotne znaczenie w tym kontekście mają również poglądy polityczne – zaufanie do innych częściej deklarują ankietowani identyfikujący się z lewicą niż mający prawicowe czy centrowe przekonania.

Ostrożność w relacjach z innymi ludźmi wydaje się jednak nieco częściej elementem świadomości społecznej niż praktyki. Na pytanie o nastawienie do nieznanymi spotykanych w różnych życiowych sytuacjach nieco ponad jedna trzecia respondentów (34%) odpowiedziała, iż odnosi się do nich z ufnością, choć trzeba zastrzec, że prawie wszyscy deklarują jedynie ograniczone zaufanie (33% odpowiedzi „Raczej mam zaufanie”). Ponad połowa badanych (56%) nie ufa nieznanym, w tym co dziesiąty (10%) traktuje osoby spotkane po raz pierwszy bardzo nieufnie i podejrzliwie.

Od 2006 roku, od kiedy pytamy o tę kwestię, w nastawieniu Polaków do nieznanymi brak zaufania niezmiennie przeważał nad postawami opartymi na otwartości. Jednak i w tym wymiarze obserwujemy obecnie pewną poprawę w stosunku do poprzedniego pomiaru z 2022 roku – wzrost odsetka badanych odnoszących się z zaufaniem do przypadkowych osób o 4 punkty procentowe i minimalny, dwupunktowy spadek deklaracji braku zaufania. Wyniki te wciąż pozostają jednak gorsze od najlepszych z dotąd rejestrowanych – z lutego 2020 roku, kiedy to odsetki deklarujących brak zaufania i przyjmujących otwartą, ufną postawę wobec nieznanymi osób były stosunkowo bardziej do siebie zbliżone.

CBOS

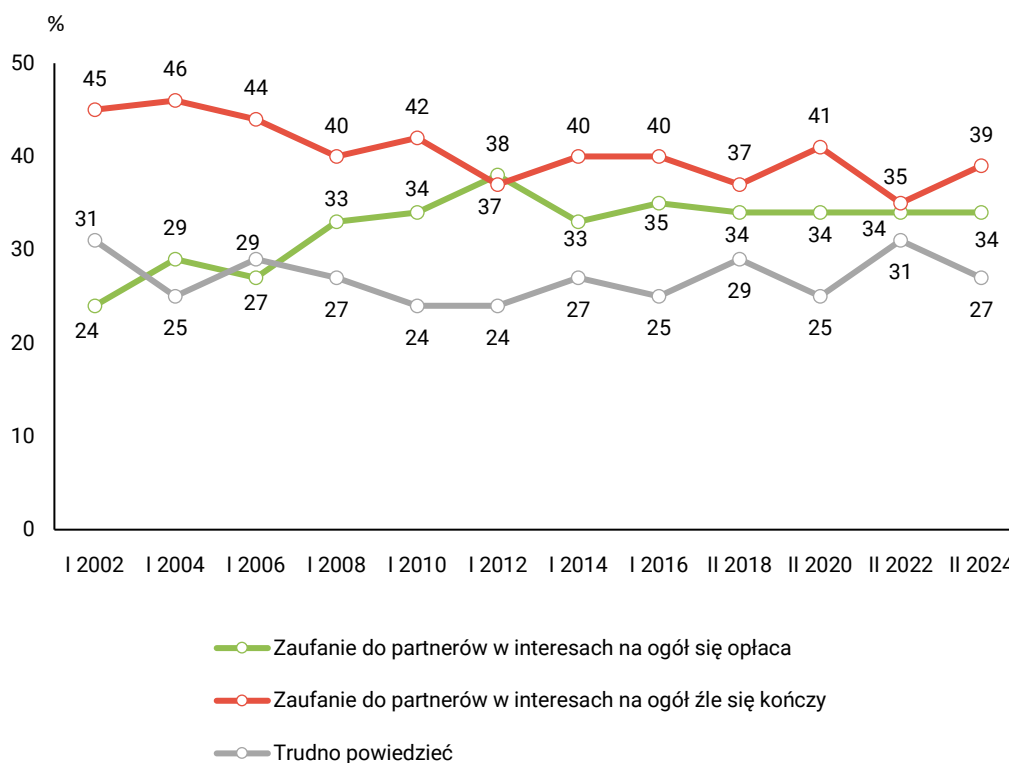
RYS. 2. Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma zaufania do nieznanymi, z którymi styka się Pan(i) w różnych sytuacjach?

Niestety trochę gorzej niż poprzednio wypada obecnie wskaźnik zaufania w sferze biznesu, która w dużej mierze musi się na nim opierać. Niezmiennie co trzeci ankietowany jest zdania, że zaufanie do partnerów w interesach na ogół się opłaca (34%), natomiast więcej osób uważa, że takie nastawienie na ogół niesie ze sobą negatywne skutki (39%, wzrost o 4 punkty procentowe).

CBOS

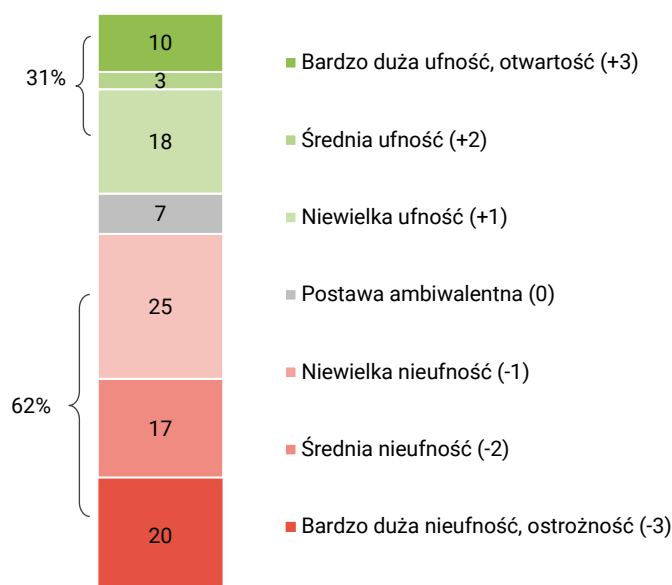
RYS. 3. Która z dwóch opinii dotyczących życia społecznego w Polsce jest bliższa Pana(i) poglądom?

Na podstawie odpowiedzi na pytania o ogólne zaufanie do ludzi oraz o zaufanie do nieznanomych i partnerów w interesach został utworzony **syntetyczny wskaźnik zaufania**, będący obrazem zgeneralizowanej postawy badanych wobec innych ludzi w stosunkach społecznych. Wskaźnik ten uwzględnia odpowiednio przekodowane i zagregowane deklaracje dotyczące podzielanych przekonań w kwestii przyjmowania w relacjach społecznych postawy ufnej *versus* ostrożnej. Indeks ten przyjmuje wartości od -3 (bardzo duża ostrożność i nieufność) do +3 (bardzo duże zaufanie i otwartość).

Analizując wartości tego wskaźnika, można stwierdzić, że ponad trzy piąte ankietowanych (62%) wyraża postawę braku zaufania wobec innych, w tym co piąty (20%) deklaruje nieufność we wszystkich trzech analizowanych aspektach. Postawę charakteryzującą się otwartością w relacjach z innymi demonstruje mniej niż co trzeci respondent (31%), jednak duża otwartość, wyrażająca się brakiem nieufności we wszystkich trzech analizowanych wymiarach, cechuje zaledwie co dziesiątego z dorosłych Polaków (10%).

RYS. 4. Ogólny wskaźnik zaufania (wartości według 7-stopniowej skali od -3 do +3)

Średnia wartość wskaźnika zaufania wynosi $-0,67$. Ujemna wartość oznacza, że Polacy w stosunkach międzyludzkich pozostają raczej nieufni, a przynajmniej w społeczeństwie nieufność ta jest silniej artykułowana niż postawy oparte na otwartości i zaufaniu. Zaznaczyć należy, że z taką sytuacją mamy do czynienia niezmiennie od osiemnastu lat, od kiedy pytamy o te kwestie. W stosunku do poprzedniego badania z roku 2022 uogólniona nieufność Polaków nieco osłabła, ale jej nasilenie jest podobne do tego, jakie rejestrowaliśmy cztery lata temu. Poza 2020 rokiem w całym analizowanym okresie wskaźnik zaufania społecznego osiągał wyższą lub zbliżoną do obserwowanej obecnie wartość jedynie w latach 2008–2012.

TABELA 1

Ogólny wskaźnik zaufania – zmiany w czasie

Wartości według 7-stopniowej skali od -3 do +3	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022	2024
	odsetki badanych									
Bardzo duża nieufność, ostrożność (-3)	26	18	21	19	25	22	25	18	22	20
Średnia nieufność (-2)	15	13	13	15	14	15	15	14	17	17
Niewielka nieufność (-1)	27	29	28	29	25	26	26	30	25	25
Postawa ambiwalentna (0)	10	10	9	10	8	9	7	10	11	7
Niewielka ufność (+1)	13	18	16	16	16	15	13	15	14	18
Średnia ufność (+2)	4	6	5	3	4	5	3	5	4	3
Bardzo duża ufność, otwartość (+3)	5	6	8	9	8	8	8	8	7	10
Średnia wartość na skali od -3 do +3	-0,98	-0,62	-0,66	-0,64	-0,79	-0,72	-0,89	-0,66	-0,83	-0,67

Brak zaufania, czyli ujemne wartości wskaźnika zaufania, przeważają we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych.

Relatywnie z większą otwartością i większym niż przeciętnie zaufaniem odnoszą się do innych osoby dobrze wykształcone, legitymujące się dyplomem wyższej uczelni, a także mieszkańcy największych aglomeracji, respondenci znajdujący się w lepszej sytuacji materialnej – o wyższych dochodach *per capita*, dobrze oceniający własne warunki materialne. Na tle innych grup bardziej otwartym, ufnyim podejściem do innych ludzi wyróżniają się osoby pracujące w instytucjach państwowych i publicznych, a wśród grup społeczno-zawodowych – przedstawiciele kadry kierowniczej i samodzielni specjaliści oraz średni personel i technicy. Z kolei najbardziej nieufni, zdystansowani wobec innych są mieszkańcy wsi, osoby słabiej wykształcone – z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym i gimnazjalnym, osiągające najniższe dochody *per capita* i oceniające własne warunki materialne jako złe. Na tle innych pracujących wyraźnie mniejsze zaufanie społeczne charakteryzuje osoby zatrudnione w rolnictwie. Wśród grup społeczno-zawodowych największa nieufność cechuje bezrobotnych, niewykwalifikowanych robotników oraz rolników.

Zaufanie i nieufność w stosunku do innych ludzi w mniejszym stopniu niż wykształcenie i pozycja społeczno-ekonomiczna różnicują kwestie światopoglądowe i poglądy polityczne. Nieco mniejsza nieufność cechuje osoby o poglądach lewicowych niż prawicowych czy centrowych. Stosunkowo najbardziej nieufni są jednak nieumiejący określić swoich poglądów w tradycyjnie rozumianych kategoriach lewicowości i prawicowości. Czynnikiem dość słabo różnicującym nastawienie badanych wobec innych ludzi jest obecnie religijność. Stosunkowo najmniejszy dystans i ostrożność w kontaktach z bliźnimi cechuje osoby w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych, relatywnie najbardziej nieufne są natomiast osoby głęboko religijne – praktykujące kilka razy w tygodniu.

TABELA 2

		Syntetyczny indeks zaufania (skala od -3 do +3)	
		Średnia	Odchylenie standardowe
Ogółem		-0,67	1,87
Płeć	Mężczyźni	-0,65	1,91
	Kobiety	-0,68	1,82
Wiek	18–24 lata	-0,67	1,67
	25–34	-0,56	2,04
	35–44	-0,61	1,83
	45–54	-0,69	2,04
	55–64	-0,65	1,83
	65 lat i więcej	-0,77	1,77
Miejsce zamieszkania	Wieś	-0,97	1,74
	Miasto do 19 999	-0,62	1,76
	20 000 – 99 999	-0,60	1,82
	100 000 – 499 999	-0,34	2,00
	500 000 i więcej mieszk.	-0,12	2,15
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	-1,01	1,55
	Zasadnicze zawodowe	-1,25	1,66
	Średnie	-0,63	1,90
	Wyższe	-0,13	1,96
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	-0,02	1,99
	Średni personel, technicy	-0,16	1,97
	Pracownicy adm.-biurowi	-0,49	2,03
	Pracownicy usług	-0,84	1,82
	Robotnicy wykwalifikowani	-0,99	1,79
	Robotnicy niewykwalifik.	-1,46	1,37
	Rolnicy	-1,30	1,43
	Pracujący na własny rach.	-0,53	2,19
	Bezrobotni	-1,49	1,57
	Emeryci	-0,74	1,82
	Renciści	-0,97	1,81
	Uczniowie i studenci	-0,45	1,56
	Zajmujący się domem i inni	-0,83	1,65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	-0,19	2,04
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	-0,66	1,84
	sekt. pryw. poza rolnict.	-0,57	1,99
	prywatnym gosp. rolnym	-1,24	1,36
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	-1,55	1,42
	Od 1500 zł do 1999 zł	-0,84	1,59
	Od 2000 zł do 2999 zł	-0,69	1,86
	Od 3000 zł do 3999 zł	-0,18	2,12
	4000 zł i więcej	-0,18	2,07
	Trudno powiedzieć	-0,77	1,65
	Odmowa odpowiedzi	-0,85	1,76
Ocena własnych war. mater.	Złe	-1,55	1,54
	Średnie	-0,93	1,70
	Dobre	-0,43	1,95
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	-0,76	1,85
	Raz w tygodniu	-0,70	1,88
	1–2 razy w miesiącu	-0,67	1,74
	Kilka razy w roku	-0,67	1,77
	W ogóle nie uczestniczy	-0,57	2,02
Poglądy polityczne	Lewica	-0,42	1,98
	Centrum	-0,71	1,85
	Prawica	-0,73	1,84
	Trudno powiedzieć	-0,84	1,76

Wśród elektoratów partii politycznych najbardziej pozytywnie nastawieni do innych są wyborcy Lewicy – jedynie w tej grupie wskaźnik zaufania ma wartość dodatnią, co świadczy o przewadze pozytywnego nastawienia. Na tle pozostałych elektoratów relatywnie bardziej otwartą postawą wyróżniają się jeszcze wyborcy KO. W ich przypadku indeks przyjmuje jednak wartość ujemną, co oznacza przewagę negatywnych nastawień, a jedynie natężenie tych postaw jest wyraźnie słabsze niż w przypadku zwolenników pozostałych ugrupowań. Z kolei najbardziej nieufni są zwolennicy Konfederacji WiN. Ponadprzeciętny poziom braku zaufania, czyli niższą niż średnia wartość indeksu uogólnionego zaufania, rejestrujemy także w elektoracie PiS.

TABELA 3

Elektoraty ugrupowań politycznych*	Średnie wartości ogólnego wskaźnika zaufania mierzonego na skali od -3 do +3
Lewica	+0,12
KO	-0,25
Trzecia Droga	-0,50
PiS	-0,85
Konfederacja WiN	-1,09
Niezdecydowani wyborcy	-0,85
Niezdecydowani co do udziału w wyborach	-0,89
Niezamierzający brać udziału w wyborach	-1,06

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

ZAUFANIE W SFERZE PUBLICZNEJ

Podobnie jak w ubiegłych latach, poza zgeneralizowanym nastawieniem do innych, interesował nas stosunek Polaków do instytucji państwowych i organizacji życia publicznego. Przedstawiliśmy badanym listę czternastu różnych instytucji i zapytaliśmy, jak bardzo każdej z nich ufają.

W przypadku połowy z nich przeważało zaufanie, w odniesieniu do pozostałych – mniejsza lub większa nieufność.

TABELA 4

Instytucje	Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do wymienionych instytucji?						
	Zdecydowanie mam zaufanie	Raczej mam zaufanie	Zaufanie – ogółem	Raczej nie mam zaufania	Zdecydowanie nie mam zaufania	Brak zaufania – ogółem	Trudno powiedzieć
	w procentach						
Wojsko	25	59	84	6	2	8	8
NATO	25	56	81	10	2	12	7
Policja	10	62	72	15	6	21	7
Władze lokalne miasta, gminy	14	57	71	16	4	20	9
Urzednicy, administracja publiczna	5	56	61	21	6	27	12
Rzecznik Praw Obywatelskich	12	47	59	11	5	16	25
Unia Europejska	13	42	55	21	14	35	10
Rząd	8	35	43	33	17	50	7
Sejm i Senat	7	34	41	35	14	49	10
Prezydent	11	29	40	26	29	55	5
Sądy	2	37	39	31	14	45	16
Media	2	32	34	34	19	53	13
Partie polityczne	1	24	25	44	18	62	13
Trybunał Konstytucyjny	2	19	21	31	30	61	18

Największym zaufaniem Polaków cieszą się instytucje związane z bezpieczeństwem. Zdecydowana większość badanych – ponad cztery piąte – ma zaufanie do wojska (84%) oraz Paktu Północnoatlantyckiego (81%). Kolejne miejsca w tym rankingu z zaufaniem niespełna trzech czwartych zajmują policja (72%) oraz władze lokalne (71%). Około trzy piąte ankietowanych ma zaufanie do urzędników i administracji publicznej (61%) oraz Rzecznika Praw Obywatelskich (59%), a zaufaniem ponad połowy cieszy się Unia Europejska (55%).

W stosunku do pozostałych badanych instytucji i organizacji przeważającym nastawieniem jest nieufność. Dotyczy to także organów władzy centralnej – tak wykonawczej, jak i ustawodawczej. Zaufanie do rządu ma nieco ponad dwie piąte ankietowanych (43%), podczas gdy połowa respondentów nie ufa urzędującemu gabinetowi (50%). Podobnie odbierany jest parlament. Zaufanie do Sejmu i Senatu deklaruje 41% ankietowanych, a blisko co drugi nie ma zaufania do tych instytucji (49%). Jeszcze gorzej wypada bilans społecznego zaufania w przypadku głowy państwa. Prezydentowi ufa 40% badanych, a ponad połowa deklaruje brak zaufania (55%). Nieufność przeważa także w stosunku do sądów (39% deklaracji zaufania wobec 45% – nieufności) oraz mediów (34% deklaracji zaufania wobec 53% – nieufności). Jak zwykle nisko w rankingu społecznego zaufania lokują się

również partie polityczne, którym obecnie ufa co czwarty ankietowany (25%), a ponad trzy piąte deklaruje nieufność (62%). W tym roku po raz pierwszy w naszych badaniach ostatnie miejsce na liście instytucji i organizacji cieszących się zaufaniem obywateli zajął Trybunał Konstytucyjny, a nie tak jak dotychczas partie polityczne. Tylko nieco ponad jedna piąta ankietowanych ma zaufanie do tej jednej z najważniejszych dla demokratycznego ładu i państwa prawa instytucji (21%), a większość jej nie ufa (61%).

W porównaniu z 2022 rokiem, w którym odnotowaliśmy wyraźny spadek zaufania wobec wszystkich uwzględnionych w badaniu instytucji, obecnie obserwujemy głównie korzystne zmiany w ich społecznym odbiorze. Stosunkowo największy wzrost zaufania i spadek nieufności notujemy w przypadku Sejmu i Senatu. Zaufanie do parlamentu obecnej kadencji deklaruje dziś o 18 punktów procentowych więcej badanych niż w 2022 roku wobec Sejmu i Senatu IX i X kadencji. Rządziej też niż poprzednicy obecny Sejm i Senat budzą nieufność wśród Polaków (spadek deklaracji braku zaufania o 16 punktów procentowych, z 65% w 2022 roku do 49% obecnie).

Znaczące zmiany w poziomie zaufania rejestrujemy również w przypadku rządu. Obecny gabinet Donalda Tuska częściej budzi zaufanie (wzrost o 11 punktów procentowych), a rządziej nieufność (spadek o 12 punktów procentowych) niż rząd premiera Morawieckiego dwa lata temu, choć generalnie w ocenach rządu Donalda Tuska również przeważa brak zaufania. Większym zaufaniem Polaków niż w 2022 roku cieszą się władze lokalne (wzrost zaufania o 8 punktów i spadek deklaracji nieufności o 8 punktów procentowych), urzędy i administracja publiczna (wzrost zaufania o 8 punktów i taki sam spadek nieufności), ale także instytucje kojarzone z bezpieczeństwem zewnętrznym i na ogół bardzo wysoko lokowane w rankingu instytucji społecznego zaufania: wojsko (wzrost zaufania o 8 punktów i spadek nieufności o 6 punktów) oraz NATO (wzrost zaufania o 11 punktów procentowych i spadek deklaracji braku zaufania o 3 punkty). Więcej deklaracji zaufania niż dwa lata temu uzyskał Rzecznik Praw Obywatelskich (wzrost zaufania o 8 punktów i spadek nieufności o 6 punktów), a także sądy (wzrost zaufania o 6 punktów i spadek nieufności o 8 punktów procentowych). Wyraźnie lepszy, choć niezmiennie bardzo krytyczny, jest społeczny odbiór partii politycznych (wzrost zaufania o 7 punktów i spadek nieufności o 8 punktów procentowych). W ciągu ostatnich dwóch lat nie zmienił się natomiast stosunek Polaków do UE oraz do Trybunału Konstytucyjnego (jednopunktowe, utrzymane w granicach błędu pomiaru różnice w poziomie zaufania i nieufności). Jediną instytucją, której społeczny odbiór jest dziś gorszy niż dwa lata temu, jest urząd prezydenta (spadek zaufania o 3 punkty i wzrost nieufności o 5 punktów procentowych).

TABELA 5

Instytucje	Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie do wymienionych instytucji?																																
	I 2002			I 2004			I 2006			I 2008			I 2010			I 2012			I 2016			II 2018			II 2020			II 2022			II 2024		
	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp	Tak	Nie	Tp
	w procentach																																
Wojsko	76	16	8	76	16	8	76	17	7	84	10	6	76	13	11	74	15	11	79	10	11	-	-	-	83	8	9	76	14	10	84	8	8
NATO	63	18	19	59	21	20	63	19	18	68	11	21	59	20	21	57	20	23	62	17	21	-	-	-	80	6	14	70	15	15	81	12	7
Policja	62	30	8	56	36	8	59	34	7	75	19	6	63	29	8	65	28	7	65	27	8	-	-	-	71	21	8	63	28	9	72	21	7
Władze lokalne miasta/gminy	43	41	17	53	34	13	56	33	11	68	23	9	55	34	11	58	31	11	64	23	13	65	23	12	74	17	9	63	28	9	71	20	9
Urzednicy, administracja publiczna	31	52	17	33	54	14	38	50	12	53	33	14	42	47	11	45	41	14	50	33	17	54	32	14	61	23	16	53	35	12	61	27	12
Rzecznik Praw Obywatelskich	-	-	-	-	-	-	69	13	18	62	15	24	55	21	24	60	16	24	63	12	25	54	14	32	64	12	24	51	22	27	59	16	25
Unia Europejska	49	30	21	46	34	19	62	24	14	73	12	15	60	23	17	58	26	16	56	27	17	53	32	16	73	17	10	55	35	10	55	35	10
Rząd	42	45	13	21	68	11	47	40	13	56	32	13	31	60	9	39	49	12	38	50	12	44	46	10	46	45	9	32	62	6	43	50	7
Sejm i Senat	28	54	18	21	67	12	30	54	16	39	44	17	21	68	11	29	55	15	30	54	16	34	53	13	33	45	22	23	65	12	41	49	10
Prezydent	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	32	8	58	36	6	43	50	7	40	55	5
Sądy	40	49	11	31	60	8	39	51	10	59	29	12	44	45	11	45	44	11	45	42	13	33	50	18	42	45	13	33	53	14	39	45	16
Media																									32	55	13	29	55	16	34	53	13
Partie polityczne	15	65	19	13	72	15	24	61	15	28	54	18	14	76	10	20	65	15	20	65	15	20	65	15	24	56	20	18	70	12	25	62	13
Trybunał Konstytucyjny																			37	36	27	24	50	26	40	37	23	22	60	18	21	61	18

* W tabeli połączono odsetki odpowiedzi „Zdecydowanie mam zaufanie” i „Raczej mam zaufanie” oraz „Zdecydowanie nie mam zaufania” i „Raczej nie mam zaufania”. Na kolorowym tle zaznaczono odsetki wskazujące na przewagę deklaracji wyrażających zaufanie lub nieufność

Tp – Trudno powiedzieć

Na podstawie odpowiedzi na pytanie o stosunek do poszczególnych instytucji stworzony został syntetyczny **wskaźnik zaufania w sferze publicznej**, który wyraża liczbę instytucji (czternaście uwzględnionych w sondażu) obdarzanych zaufaniem. Średnia wartość tego wskaźnika wynosi 7,21, co oznacza, że przeciętny Polak ufa więcej niż co drugiej instytucji, o którą pytaliśmy w badaniu. Dla porównania w 2022 roku przy identycznym zestawie poddawanych ocenie instytucji i organizacji wskaźnik ten był niższy i wynosił 6,19.

Zaufanie do instytucji publicznych jest obecnie dość wyraźnie zróżnicowane społecznie. Generalnie trochę większe zaufanie do sfery publicznej mają osoby w średnim wieku i starsze (powyżej 34 roku życia) niż ludzie młodzi. Zaufanie do instytucji publicznych dość wyraźnie idzie też w parze z poziomem wykształcenia i wyższym statusem społeczno-ekonomicznym – im wyższe wykształcenie, deklarowany poziom dochodów na osobę w rodzinie i satysfakcja z własnych warunków materialnych, tym większe zaufanie do instytucji publicznych.

Wśród grup społeczno-zawodowych najniższe zaufanie do instytucji publicznych mają osoby bezrobotne, uczniowie i studenci oraz rolnicy, a także – w podobnej skali – renciści i pracownicy usług. Natomiast relatywnie najlepiej postrzegają je: średni personel i technicy, osoby pracujące na własny rachunek oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem.

Istotne zróżnicowania w tej kwestii obserwujemy także ze względu na poglądy polityczne i sympatie partyjne. Większym zaufaniem wobec sfery publicznej charakteryzują się badani o lewicowych i w dalszej kolejności – centrowych przekonaniach niż deklarujący prawicowe poglądy polityczne.

TABELA 6

		Wskaźnik zaufania w sferze publicznej (skala 0–14)	
		Średnia	Odchylenie standardowe
Ogółem		7,21	3,43
Płeć	Mężczyźni	7,21	3,35
	Kobiety	7,22	3,50
Wiek	18–24 lata	6,62	3,64
	25–34	6,61	3,57
	35–44	7,54	3,42
	45–54	7,20	3,72
	55–64	7,75	3,22
	65 lat i więcej	7,25	3,11
Miejsce zamieszkania	Wieś	7,05	3,40
	Miasto do 19 999	7,23	3,69
	20 000 – 99 999	7,57	3,24
	100 000 – 499 999	6,90	3,60
	500 000 i więcej mieszk.	7,57	3,28
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6,60	3,42
	Zasadnicze zawodowe	6,93	3,26
	Średnie	7,15	3,57
	Wyższe	7,79	3,32
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	7,77	3,18
	Średni personel, technicy	8,00	3,46
	Pracownicy adm.-biurowi	7,46	3,50
	Pracownicy usług	6,84	3,81
	Robotnicy wykwalifikowani	7,18	3,64
	Robotnicy niewykwalifik.	7,31	3,52
	Rolnicy	6,62	2,83
	Pracujący na własny rach.	7,84	4,01
	Bezrobotni	4,36	3,38
	Emeryci	7,27	3,19
	Renciści	6,84	2,52
	Uczniowie i studenci	6,35	3,63
	Zajmujący się domem i inni	6,77	3,85
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7,65	3,44
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7,61	3,68
	sekt. pryw. poza rolnict.	7,37	3,58
	prywatnym gosp. rolnym	6,01	3,00
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	6,67	3,37
	Od 1500 zł do 1999 zł	7,35	3,24
	Od 2000 zł do 2999 zł	7,30	3,16
	Od 3000 zł do 3999 zł	8,37	3,08
	4000 zł i więcej	8,14	3,61
	Trudno powiedzieć	6,29	3,16
	Odmowa odpowiedzi	6,19	3,62
Ocena własnych war. mater.	Złe	5,14	2,81
	Średnie	6,64	3,55
	Dobre	7,75	3,28
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	7,11	2,87
	Raz w tygodniu	7,48	3,04
	1-2 razy w miesiącu	7,13	3,73
	Kilka razy w roku	7,76	3,65
	W ogóle nie uczestniczy	6,51	3,53
Poglądy polityczne	Lewica	8,03	3,41
	Centrum	7,85	3,37
	Prawica	6,97	3,14
	Trudno powiedzieć	5,12	3,33

W elektoratach partyjnych najniższym poziomem zaufania do instytucji publicznych charakteryzują się zdeklarowani zwolennicy Konfederacji WiN oraz – nieco mniej zdecydowanie – PiS. Wśród pozostałych respondentów relatywnie małe zaufanie do instytucji życia publicznego mają również osoby niezamierzające brać udziału w wyborach. Z kolei największe zaufanie do analizowanych instytucji mają wyborcy KO, a także – choć w nieco słabszym natężeniu – sympatycy Trzeciej Drogi i Lewicy.

TABELA 7

Elektoraty ugrupowań politycznych*	Średnie wartości wskaźnika zaufania w sferze publicznej (skala 0–14)
KO	9,17
Trzecia Droga	8,12
Lewica	8,00
PiS	6,85
Konfederacja WiN	5,06
Niezdecydowani wyborcy	6,63
Niezdecydowani co do udziału w wyborach	6,40
Niezamierzający brać udziału w wyborach	5,16

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Wyborcy **PiS** w największym stopniu nie ufają instytucjom władzy reprezentowanym przez nową koalicję, czyli rządowi oraz Sejmowi i Senatowi. Zdecydowanie nie ufają także partiom politycznym jako takim, mediom, Unii Europejskiej oraz sądom. Największe zaufanie mają natomiast do wojska, prezydenta, policji oraz NATO. W większości ufają także władzom lokalnym.

Zwolennicy **KO** z kolei zdecydowanie nie ufają prezydentowi oraz Trybunałowi Konstytucyjnemu. Brak zaufania nieznacznie przeważa jeszcze tylko w ich stosunku do partii politycznych. Pozostałe uwzględnione w sondażu instytucje i organizacje częściej budzą ich zaufanie niż nieufność. W największym stopniu mają zaufanie do NATO, Unii Europejskiej, rządu, wojska, Sejmu i Senatu oraz Rzecznika Praw Obywatelskich i władz lokalnych.

Sympatycy **Trzeciej Drogi**, podobnie zresztą jak zdeklarowani wyborcy **Lewicy**, także w największym stopniu nie mają zaufania do prezydenta oraz Trybunału Konstytucyjnego. W większości nie ufają również partiom politycznym. Dodatkowo elektorat Trzeciej Drogi, w odróżnieniu od elektoratu Lewicy, w ponad połowie nie ufa także mediom. Jeśli chodzi o pozytywne wybory, to elektorat Trzeciej Drogi ma zaufanie – według częstości wskazań – do wojska, NATO, policji, Unii Europejskiej, Rzecznika Praw Obywatelskich, władz lokalnych, urzędników administracji publicznej, rządu oraz Sejmu i Senatu. Zwolennicy Lewicy najbardziej ufają z kolei: NATO, UE, wojsku, Rzecznikowi Praw Obywatelskich, policji, urzędnikom administracji publicznej, władzom lokalnym, rządowi oraz Sejmowi i Senatowi. Wyborcy **Konfederacji** dużo częściej traktują instytucje publiczne z daleko posuniętą nieufnością, niż są skłonni im ufać. W największym stopniu nie ufają rządowi, mediom, Sejmowi i Senatowi, partiom politycznym, UE, Trybunałowi Konstytucyjnemu, sądom, prezydentowi oraz urzędnikom administracji publicznej. W większości mają zaufanie tylko do wojska, policji, NATO i władz lokalnych.

Niezdecydowani wyborcy nie ufają przede wszystkim partiom politycznym, mediom i rządowi, natomiast mają zaufanie do wojska, NATO, władz lokalnych, policji, urzędników, administracji publicznej i Rzecznika Praw Obywatelskich. Podobnie osoby bierne polityczne nie ufają przede wszystkim partiom politycznym, ale także rządowi, Sejmowi i Senatowi, mediom, Trybunałowi Konstytucyjnemu oraz sądom. Natomiast mają zaufanie do wojska, NATO, władz lokalnych i policji.

TABELA 8

Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do wymienionych instytucji?	Elektoraty ugrupowań politycznych*													
	PIS		KO		Trzecia Droga		Lewica		Konfederacja WiN		Niezdecydowani, na kogo głosować		Niegłosujący	
	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie	Tak	Nie
	w procentach													
Rząd	13	84	86	11	66	30	61	35	16	83	24	52	26	61
Sejm i Senat	12	81	83	11	59	35	59	33	16	81	25	48	21	62
Prezydent	89	8	9	89	13	84	12	88	38	59	50	41	45	46
Partie polityczne	21	66	43	45	25	62	32	52	17	79	13	72	15	70
Trybunał Konstytucyjny	38	43	13	80	14	76	14	80	23	69	30	42	15	54
Sądy	30	55	54	33	47	39	41	45	23	65	39	39	29	51
Urzednicy, administracja publiczna	60	31	75	15	73	20	67	28	42	55	58	24	48	33
Wojsko	90	6	86	7	89	5	77	14	71	24	83	7	80	10
Władze lokalne miasta/gminy	71	21	81	12	75	20	63	29	58	38	72	18	64	22
Unia Europejska	31	59	90	5	76	20	86	12	20	76	44	38	42	40
NATO	82	10	93	3	86	11	94	6	62	34	75	14	69	19
Policja	83	13	71	21	79	15	74	24	64	33	69	18	58	31
Rzecznik Praw Obywatelskich	44	24	83	7	75	10	77	6	44	39	57	14	42	21
Media	23	64	56	31	36	54	47	37	13	83	26	57	30	59

* Wyróżnione na podstawie deklaracji poparcia konkretnego ugrupowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Ogólnie rzecz biorąc, Polacy w relacjach społecznych pozostają nieufni, a przynajmniej w społeczeństwie polskim nieufność i ostrożność wobec bliźnich jest silniej artykułowana niż postawy oparte na otwartości i zaufaniu. Z dominacją tego rodzaju postaw mamy do czynienia niezmiennie od osiemnastu lat, od kiedy pytamy o te kwestie. Choć w stosunku do poprzedniego badania z roku 2022 uogólniona nieufność Polaków nieco osłabła, to jednak jej nasilenie jest podobne do tego, jakie rejestrowaliśmy cztery lata temu. Prawie trzy czwarte Polaków jest przekonanych, że w relacjach z innymi ludźmi lepiej zachowywać ostrożność, a tylko niespełna jedna czwarta jest zdania, że większości ludzi można zaufać. Tej przewagi nieufności w życiu społecznym nie zmienia fakt, że w praktyce, w kontaktach z nieznanymi osobami trochę więcej osób (nieco ponad jedna trzecia) przybiera postawę otwartości (lub przynajmniej ją deklaruje). Wskaźnik zaufania w sferze biznesu

w 2024 roku wypadł nieco gorzej niż dwa lata temu. Co prawda nadal co trzeci ankietowany jest zdania, że zaufanie do partnerów w interesach na ogół się opłaca, jednak więcej osób niż w 2022 roku (niemal dwie piąte) uważa, że takie ufne nastawienie w działalności gospodarczej niesie za sobą przede wszystkim negatywne skutki.

Wśród instytucji państwa oraz organizacji międzynarodowych, do których należy nasz kraj, Polacy mają największe zaufanie do tych związanych z bezpieczeństwem. Zdecydowana większość badanych ma zaufanie do polskiego wojska, ale także – niewiele mniejsze – do całego Paktu Północnoatlantyckiego. Blisko trzy czwarte respondentów deklaruje zaufanie do policji oraz władz lokalnych, po trzy piąte ufa urzędnikom, administracji publicznej i Rzecznikowi Praw Obywatelskich. Ponad połowa z zaufaniem traktuje Unię Europejską. Natomiast w największym stopniu Polacy nie mają zaufania do aktualnego Trybunału Konstytucyjnego oraz partii politycznych, nie ufa im ponad trzy piąte badanych. Z brakiem zaufania co najmniej połowy ankietowanych spotykają się jeszcze prezydent, media oraz rząd.

W porównaniu z 2022 rokiem, w którym odnotowaliśmy spadek zaufania do wszystkich uwzględnionych w badaniu instytucji, obecnie obserwujemy głównie korzystne zmiany. W największym stopniu wzrosło zaufanie do Sejmu i Senatu, obecnego rządu (w porównaniu do drugiego rządu premiera Morawieckiego), władz lokalnych, a także wojska, NATO, Rzecznika Praw Obywatelskich, sądów, a nawet partii politycznych. W ciągu ostatnich dwóch lat nie zmienił się stosunek Polaków do UE oraz Trybunału Konstytucyjnego.

Opracowała

Agnieszka Cybulska

TABELA 1

		Która z dwóch opinii dotyczących życia społecznego w Polsce jest bliższa Pana(i) poglądom?			Liczba osób
		Ogólnie rzecz biorąc, większości ludzi można ufać	W stosunkach z innymi trzeba być bardzo ostrożnym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		24	73	2	992
Płeć	Mężczyźni	23	74	3	469
	Kobiety	25	73	2	523
Wiek	18–24 lata	24	76		95
	25–34	28	71	1	152
	35–44	22	75	4	191
	45–54	25	74	1	162
	55–64	23	74	3	151
	65 lat i więcej	24	72	4	241
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	81	2	408
	Miasto do 19 999	22	77	1	141
	20 000 – 99 999	25	73	2	194
	100 000 – 499 999	31	66	3	140
	500 000 i więcej mieszk.	43	51	6	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	82	4	140
	Zasadnicze zawodowe	13	85	2	211
	Średnie	27	70	2	352
	Wyższe	34	64	2	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	60	2	133
	Średni personel, technicy	33	65	1	50
	Pracownicy adm.-biurowi	25	75		83
	Pracownicy usług	20	80		85
	Robotnicy wykwalifikowani	14	83	3	88
	Robotnicy niewykwalifik.	9	91		31
	Rolnicy	4	92	4	42
	Pracujący na własny rach.	23	74	3	51
	Bezrobotni	4	93	3	16
	Emeryci	27	70	4	278
	Renciści	19	81		39
	Uczniowie i studenci	34	66		50
	Zajmujący się domem i inni	17	75	8	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	70	2	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	77	1	119
	sekt. pryw. poza rolnict.	27	71	2	269
	prywatnym gosp. rolnym	4	93	4	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	7	91	2	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	12	83	5	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	25	74	1	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	37	58	4	121
	4000 zł i więcej	37	61	2	181
	Trudno powiedzieć	18	78	3	120
	Odmowa odpowiedzi	22	76	2	174
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	90		46
	Średnie	19	77	4	368
	Dobre	29	70	2	579
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	68	4	40
	Raz w tygodniu	24	73	2	334
	1–2 razy w miesiącu	18	80	1	158
	Kilka razy w roku	21	78	2	215
	W ogóle nie uczestniczy	31	65	4	223
Poglądy polityczne	Lewica	31	67	2	266
	Centrum	23	76	1	252
	Prawica	24	74	2	338
	Trudno powiedzieć	18	76	7	106

TABELA 2

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do nieznanym, z którymi styka się Pan(i) w różnych sytuacjach?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	56	10	991
Płeć	Mężczyźni	33	57	10	469
	Kobiety	35	56	10	522
Wiek	18–24 lata	30	61	8	95
	25–34	34	58	8	152
	35–44	34	58	8	192
	45–54	35	55	10	161
	55–64	40	50	10	151
	65 lat i więcej	31	56	13	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	58	10	408
	Miasto do 19 999	31	57	11	141
	20 000 – 99 999	37	53	10	193
	100 000 – 499 999	36	54	10	140
	500 000 i więcej mieszk.	38	55	7	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	29	56	16	140
	Zasadnicze zawodowe	26	66	8	211
	Średnie	33	58	10	351
	Wyższe	45	47	8	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	51	8	134
	Średni personel, technicy	42	48	10	50
	Pracownicy adm.-biurowi	40	53	7	83
	Pracownicy usług	31	61	8	85
	Robotnicy wykwalifikowani	30	62	8	88
	Robotnicy niewykwalifik.	13	78	8	31
	Rolnicy	28	56	16	42
	Pracujący na własny rach.	38	56	6	51
	Bezrobotni	26	74		16
	Emeryci	32	56	13	276
	Renciści	39	50	11	39
	Uczniowie i studenci	37	56	7	50
	Zajmujący się domem i inni	32	53	15	45
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	44	7
spółce właścicieli prywatnych i państwa		30	60	10	119
sekt. pryw. poza rolnict.		33	59	8	269
prywatnym gosp. rolnym		27	60	13	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	22	66	13	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	36	56	8	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	36	54	10	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	40	50	10	121
	4000 zł i więcej	41	55	4	181
	Trudno powiedzieć	28	59	12	120
	Odmowa odpowiedzi	30	57	13	172
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	70	9	46
	Średnie	31	57	13	369
	Dobre	37	55	8	576
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	62	7	39
	Raz w tygodniu	35	57	7	334
	1–2 razy w miesiącu	39	49	12	159
	Kilka razy w roku	34	58	9	215
	W ogóle nie uczestniczy	31	56	13	223
Poglądy polityczne	Lewica	39	53	8	266
	Centrum	31	60	9	252
	Prawica	36	55	9	337
	Trudno powiedzieć	29	54	17	106

TABELA 3

		Która z poniższych opinii jest bliższa Pana(i) poglądom?			Liczba osób
		Zaufanie do partnerów w interesach na ogół źle się kończy	Zaufanie do partnerów w interesach na ogół się opłaca	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	39	27	986
Płeć	Mężczyźni	34	43	24	468
	Kobiety	34	35	31	518
Wiek	18–24 lata	27	42	30	91
	25–34	34	46	20	152
	35–44	33	48	19	191
	45–54	42	41	17	162
	55–64	34	30	36	151
	65 lat i więcej	32	28	40	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	30	31	407
	Miasto do 19 999	28	47	25	141
	20 000 – 99 999	35	39	26	194
	100 000 – 499 999	27	46	27	139
	500 000 i więcej mieszk.	33	47	20	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	26	43	136
	Zasadnicze zawodowe	44	31	26	210
	Średnie	33	39	28	351
	Wyższe	30	50	20	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	56	18	133
	Średni personel, technicy	32	55	13	50
	Pracownicy adm.-biurowi	34	49	17	83
	Pracownicy usług	36	42	22	85
	Robotnicy wykwalifikowani	38	40	22	88
	Robotnicy niewykwalifik.	30	31	39	31
	Rolnicy	42	28	30	42
	Pracujący na własny rach.	34	50	16	51
	Bezrobotni	43	31	26	15
	Emeryci	33	26	40	276
	Renciści	43	20	37	39
	Uczniowie i studenci	30	38	32	46
	Zajmujący się domem i inni	42	38	19	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	47	22	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	49	20	118
	sekt. prywat. poza rolnict.	34	47	19	269
	prywatnym gosp. rolnym	35	32	33	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	54	26	21	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	32	39	29	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	36	35	30	189
	Od 3000 zł do 3999 zł	33	47	20	121
	4000 zł i więcej	30	50	21	181
	Trudno powiedzieć	25	40	35	120
	Odmowa odpowiedzi	35	31	34	169
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	24	25	46
	Średnie	39	29	32	367
	Dobre	30	46	25	574
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	27	39	40
	Raz w tygodniu	36	37	27	334
	1–2 razy w miesiącu	32	38	30	157
	Kilka razy w roku	30	44	26	215
	W ogóle nie uczestniczy	37	39	24	219
Poglądy polityczne	Lewica	35	44	21	262
	Centrum	32	44	24	252
	Prawica	38	35	28	338
	Trudno powiedzieć	29	29	42	106

TABELA 4

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do rządu?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		43	50	7	986
Płeć	Mężczyźni	44	51	5	466
	Kobiety	42	48	9	520
Wiek	18–24 lata	34	56	10	95
	25–34	36	57	7	151
	35–44	44	49	6	188
	45–54	50	46	4	162
	55–64	47	42	11	150
	65 lat i więcej	43	50	8	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	57	7	407
	Miasto do 19 999	51	44	5	140
	20 000 – 99 999	46	46	8	192
	100 000 – 499 999	46	45	9	140
	500 000 i więcej mieszk.	51	41	8	106
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	24	65	11	140
	Zasadnicze zawodowe	37	57	5	211
	Średnie	44	47	9	349
	Wyższe	56	39	5	286
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	38	4	132
	Średni personel, technicy	57	35	8	49
	Pracownicy adm.-biurowi	46	47	7	82
	Pracownicy usług	36	49	15	85
	Robotnicy wykwalifikowani	39	59	2	88
	Robotnicy niewykwalifik.	48	45	7	30
	Rolnicy	15	82	3	42
	Pracujący na własny rach.	56	36	8	51
	Bezrobotni	29	68	3	16
	Emeryci	42	49	9	276
	Renciści	34	61	5	39
	Uczniowie i studenci	46	50	4	50
	Zajmujący się domem i inni	28	61	12	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	39	9	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	50	5	118
	sekt. prywat. poza rolnict.	48	46	6	267
	prywatnym gosp. rolnym	11	79	11	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	25	69	7	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	42	51	8	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	46	49	4	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	59	35	6	120
	4000 zł i więcej	57	37	6	179
	Trudno powiedzieć	28	63	8	120
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	35	54	12	170
	Złe	11	83	6	46
	Średnie	37	55	8	368
Udział w prakt. religijnych	Dobre	50	43	7	573
	Kilka razy w tygodniu	26	72	3	40
	Raz w tygodniu	35	59	5	334
	1–2 razy w miesiącu	38	55	7	158
	Kilka razy w roku	54	35	11	215
	W ogóle nie uczestniczy	50	42	8	220
Poglądy polityczne	Lewica	65	31	5	264
	Centrum	54	37	9	252
	Prawica	25	70	5	338
	Trudno powiedzieć	25	58	17	105

TABELA 5

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do Sejmu i Senatu?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		41	49	10	989
Płeć	Mężczyźni	41	51	7	468
	Kobiety	40	47	13	521
Wiek	18–24 lata	32	56	12	95
	25–34	35	54	11	151
	35–44	43	47	10	191
	45–54	46	48	6	162
	55–64	44	44	13	150
	65 lat i więcej	38	50	12	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	33	55	12	408
	Miasto do 19 999	45	47	8	140
	20 000 – 99 999	43	47	10	192
	100 000 – 499 999	44	47	9	140
	500 000 i więcej mieszk.	51	38	11	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	64	15	140
	Zasadnicze zawodowe	33	60	7	211
	Średnie	41	46	13	351
	Wyższe	53	38	8	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	36	7	132
	Średni personel, technicy	58	29	13	50
	Pracownicy adm.-biurowi	43	45	11	82
	Pracownicy usług	37	45	17	85
	Robotnicy wykwalifikowani	38	57	5	88
	Robotnicy niewykwalifik.	37	43	19	31
	Rolnicy	14	84	2	42
	Pracujący na własny rach.	54	37	9	51
	Bezrobotni	29	68	3	16
	Emeryci	37	50	13	276
	Renciści	34	61	5	39
	Uczniowie i studenci	37	57	6	50
	Zajmujący się domem i inni	24	64	12	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	41	12	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	46	8	118
	sekt. prywat. poza rolnict.	48	42	10	268
	prywatnym gosp. rolnym	10	81	9	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	23	71	6	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	37	54	9	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	41	51	8	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	57	33	10	120
	4000 zł i więcej	55	36	8	181
	Trudno powiedzieć	26	58	16	120
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	33	51	16	171
	Złe	13	76	11	46
	Średnie	33	56	11	368
Udział w prakt. religijnych	Dobre	47	43	10	576
	Kilka razy w tygodniu	23	66	11	40
	Raz w tygodniu	35	57	8	334
	1–2 razy w miesiącu	32	57	10	158
	Kilka razy w roku	50	39	11	215
	W ogóle nie uczestniczy	47	41	12	222
Poglądy polityczne	Lewica	61	32	7	266
	Centrum	51	34	15	252
	Prawica	24	71	6	338
	Trudno powiedzieć	21	58	22	105

TABELA 6

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do prezydenta?			Liczba osób	
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		40	55	5	987	
Płeć	Mężczyźni	40	57	3	467	
	Kobiety	39	54	7	520	
Wiek	18–24 lata	35	57	7	95	
	25–34	25	68	7	151	
	35–44	35	61	5	190	
	45–54	32	66	2	161	
	55–64	42	53	5	150	
	65 lat i więcej	57	38	5	239	
Miejsce zamieszkania	Wieś	51	44	5	407	
	Miasto do 19 999	35	58	6	140	
	20 000 – 99 999	40	54	5	192	
	100 000 – 499 999	28	67	4	139	
	500 000 i więcej mieszk.	14	83	2	108	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	68	26	6	140	
	Zasadnicze zawodowe	51	45	4	211	
	Średnie	35	58	7	349	
	Wyższe	22	75	3	287	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	80	2	132	
	Średni personel, technicy	23	72	5	50	
	Pracownicy adm.-biurowi	27	68	4	82	
	Pracownicy usług	29	59	12	85	
	Robotnicy wykwalifikowani	40	58	2	88	
	Robotnicy niewykwalifik.	55	31	14	31	
	Rolnicy	61	35	4	42	
	Pracujący na własny rach.	20	72	8	51	
	Bezrobotni	35	65		16	
	Emeryci	55	40	5	275	
	Renciści	60	38	2	39	
	Uczniowie i studenci	27	70	3	50	
	Zajmujący się domem i inni	54	39	7	45	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	67	6	136	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	35	62	3	118	
	sekt. pryw. poza rolnict.	25	68	6	268	
	prywatnym gosp. rolnym	54	39	7	45	
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	61	35	5	90	
	Od 1500 zł do 1999 zł	52	42	6	116	
	Od 2000 zł do 2999 zł	43	50	7	190	
	Od 3000 zł do 3999 zł	30	67	3	120	
	4000 zł i więcej	26	72	2	181	
	Trudno powiedzieć	45	45	10	120	
Odmowa odpowiedzi		32	64	4	170	
	Złe	46	45	8	46	
	Średnie	45	48	7	367	
Ocena własnych war. mater.	Dobre	35	61	3	574	
	Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	74	23	3	40
		Raz w tygodniu	56	40	4	334
1–2 razy w miesiącu		50	46	5	158	
Kilka razy w roku		29	65	6	215	
W ogóle nie uczestniczy		14	82	4	222	
Poglądy polityczne	Lewica	13	84	3	266	
	Centrum	34	60	6	252	
	Prawica	64	33	3	338	
	Trudno powiedzieć	39	49	13	105	

TABELA 7

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do partii politycznych?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		25	62	13	986
Płeć	Mężczyźni	28	64	9	466
	Kobiety	22	60	18	519
Wiek	18–24 lata	21	66	13	95
	25–34	18	72	10	152
	35–44	25	65	10	190
	45–54	30	59	11	162
	55–64	28	56	15	150
	65 lat i więcej	25	56	19	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	63	15	408
	Miasto do 19 999	28	56	16	140
	20 000 – 99 999	27	62	11	191
	100 000 – 499 999	31	57	12	139
	500 000 i więcej mieszk.	21	67	11	107
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	21	61	18	140
	Zasadnicze zawodowe	27	64	9	210
	Średnie	25	59	15	349
	Wyższe	24	64	12	287
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	69	9	132
	Średni personel, technicy	25	59	16	50
	Pracownicy adm.-biurowi	22	62	16	82
	Pracownicy usług	26	61	13	85
	Robotnicy wykwalifikowani	27	62	11	88
	Robotnicy niewykwalifik.	23	53	24	31
	Rolnicy	17	77	6	42
	Pracujący na własny rach.	36	55	9	51
	Bezrobotni	10	87	2	16
	Emeryci	24	57	19	273
	Renciści	41	47	12	39
	Uczniowie i studenci	27	69	5	50
	Zajmujący się domem i inni	22	67	12	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	62	16	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	57	11	118
	sekt. pryw. poza rolnict.	25	65	10	268
	prywatnym gosp. rolnym	16	75	9	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	24	68	8	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	25	60	15	115
	Od 2000 zł do 2999 zł	23	62	15	189
	Od 3000 zł do 3999 zł	29	61	10	120
	4000 zł i więcej	31	58	11	181
	Trudno powiedzieć	21	57	22	120
	Odmowa odpowiedzi	21	65	14	171
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	80	7	44
	Średnie	21	64	14	367
	Dobre	28	59	13	574
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	66	11	40
	Raz w tygodniu	23	64	13	332
	1–2 razy w miesiącu	23	66	11	158
	Kilka razy w roku	32	55	13	215
	W ogóle nie uczestniczy	23	62	16	222
Poglądy polityczne	Lewica	30	57	14	265
	Centrum	28	64	8	250
	Prawica	25	63	11	337
	Trudno powiedzieć	9	63	28	106

TABELA 8

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do Trybunału Konstytucyjnego?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		21	61	18	982
Płeć	Mężczyźni	20	66	14	467
	Kobiety	22	57	21	515
Wiek	18–24 lata	20	65	15	91
	25–34	20	61	20	151
	35–44	19	67	13	189
	45–54	17	69	14	162
	55–64	27	53	20	150
	65 lat i więcej	24	54	22	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	55	20	407
	Miasto do 19 999	17	63	20	140
	20 000 – 99 999	24	62	15	191
	100 000 – 499 999	16	65	19	139
	500 000 i więcej mieszk.	15	78	7	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	26	48	26	136
	Zasadnicze zawodowe	23	58	19	211
	Średnie	21	60	19	350
	Wyższe	18	71	11	285
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	17	77	6	132
	Średni personel, technicy	22	60	18	50
	Pracownicy adm.-biurowi	18	63	19	82
	Pracownicy usług	14	58	28	84
	Robotnicy wykwalifikowani	23	61	16	88
	Robotnicy niewykwalifik.	26	49	25	31
	Rolnicy	24	56	20	42
	Pracujący na własny rach.	19	69	12	51
	Bezrobotni	14	86		16
	Emeryci	24	54	22	275
	Renciści	33	51	16	39
	Uczniowie i studenci	25	63	12	46
	Zajmujący się domem i inni	13	65	22	45
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	64	15
spółce właścicieli prywatnych i państwa		21	61	18	118
sekt. pryw. poza rolnict.		17	68	15	267
prywatnym gosp. rolnym		18	55	27	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	33	54	13	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	26	56	18	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	20	60	20	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	18	66	15	119
	4000 zł i więcej	24	68	7	181
	Trudno powiedzieć	18	58	24	120
	Odmowa odpowiedzi	14	60	26	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	64	16	46
	Średnie	23	57	20	368
	Dobre	20	63	16	569
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	36	30	40
	Raz w tygodniu	29	53	18	334
	1–2 razy w miesiącu	25	60	15	158
	Kilka razy w roku	21	60	18	214
	W ogóle nie uczestniczy	5	80	15	218
Poglądy polityczne	Lewica	13	79	8	263
	Centrum	16	64	19	251
	Prawica	35	50	15	337
	Trudno powiedzieć	11	50	39	105

TABELA 9

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do sądów?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	45	16	989
Płeć	Mężczyźni	38	49	13	468
	Kobiety	39	42	18	521
Wiek	18–24 lata	36	51	13	95
	25–34	42	40	18	152
	35–44	42	47	11	190
	45–54	42	46	12	162
	55–64	41	40	19	150
	65 lat i więcej	30	49	21	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	35	47	17	408
	Miasto do 19 999	37	44	19	141
	20 000 – 99 999	43	43	14	192
	100 000 – 499 999	36	48	16	139
	500 000 i więcej mieszk.	49	42	9	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	29	43	28	140
	Zasadnicze zawodowe	32	51	17	211
	Średnie	40	46	14	350
	Wyższe	46	42	12	288
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	41	11	133
	Średni personel, technicy	40	40	20	50
	Pracownicy adm.-biurowi	43	45	12	82
	Pracownicy usług	42	47	10	85
	Robotnicy wykwalifikowani	40	47	14	88
	Robotnicy niewykwalifik.	40	36	24	31
	Rolnicy	32	53	15	42
	Pracujący na własny rach.	54	34	13	51
	Bezrobotni	12	82	6	16
	Emeryci	34	45	22	277
	Renciści	23	62	15	39
	Uczniowie i studenci	28	61	10	50
	Zajmujący się domem i inni	44	31	25	45
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	48	17
spółce właścicieli prywatnych i państwa		41	48	11	118
sekt. pryw. poza rolnict.		51	38	11	269
prywatnym gosp. rolnym		24	59	17	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	36	56	8	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	30	48	21	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	37	45	17	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	51	41	8	121
	4000 zł i więcej	49	40	11	181
	Trudno powiedzieć	28	48	24	120
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	34	45	21	171
	Złe	30	51	18	46
	Średnie	35	47	18	368
Udział w prakt. religijnych	Dobre	42	44	14	575
	Kilka razy w tygodniu	39	40	21	40
	Raz w tygodniu	36	48	16	334
	1–2 razy w miesiącu	40	45	16	158
	Kilka razy w roku	44	40	15	215
	W ogóle nie uczestniczy	37	48	15	223
Poglądy polityczne	Lewica	46	40	14	266
	Centrum	45	41	15	252
	Prawica	33	54	13	338
	Trudno powiedzieć	23	44	33	106

TABELA 10

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do urzędników, administracji publicznej?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		61	27	12	992
Płeć	Mężczyźni	60	31	8	468
	Kobiety	62	23	15	524
Wiek	18–24 lata	52	38	10	95
	25–34	62	29	9	152
	35–44	68	25	7	192
	45–54	56	33	12	162
	55–64	67	22	12	150
	65 lat i więcej	58	23	18	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	60	28	12	409
	Miasto do 19 999	62	25	13	141
	20 000 – 99 999	68	21	11	193
	100 000 – 499 999	54	33	13	140
	500 000 i więcej mieszk.	63	29	8	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	54	26	20	140
	Zasadnicze zawodowe	56	33	11	211
	Średnie	61	29	10	352
	Wyższe	69	21	10	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	26	9	134
	Średni personel, technicy	70	19	11	50
	Pracownicy adm.-biurowi	66	26	8	83
	Pracownicy usług	67	28	6	85
	Robotnicy wykwalifikowani	65	33	3	88
	Robotnicy niewykwalifik.	51	20	29	31
	Rolnicy	58	30	12	42
	Pracujący na własny rach.	68	26	6	51
	Bezrobotni	20	67	12	16
	Emeryci	60	21	18	277
	Renciści	42	52	6	39
	Uczniowie i studenci	48	44	7	50
	Zajmujący się domem i inni	67	14	19	46
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	22	11
spółce właścicieli prywatnych i państwa		65	27	8	119
sekt. pryw. poza rolnict.		65	29	6	269
prywatnym gosp. rolnym		53	33	15	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	55	34	11	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	64	19	16	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	61	27	12	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	69	25	6	121
	4000 zł i więcej	69	24	7	181
	Trudno powiedzieć	54	29	18	120
	Odmowa odpowiedzi	54	33	13	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	46	46	8	46
	Średnie	52	32	16	369
	Dobre	68	22	9	577
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	53	31	16	40
	Raz w tygodniu	67	24	10	334
	1–2 razy w miesiącu	61	28	11	159
	Kilka razy w roku	65	25	10	215
	W ogóle nie uczestniczy	52	33	15	223
Poglądy polityczne	Lewica	63	28	9	266
	Centrum	67	23	10	252
	Prawica	62	30	8	338
	Trudno powiedzieć	44	28	28	106

TABELA 11

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do wojska?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		84	8	8	992
Płeć	Mężczyźni	85	10	5	469
	Kobiety	82	7	10	524
Wiek	18–24 lata	85	12	3	95
	25–34	76	11	12	152
	35–44	84	11	5	192
	45–54	83	7	9	162
	55–64	86	6	8	151
	65 lat i więcej	86	6	8	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	86	8	5	409
	Miasto do 19 999	76	9	15	141
	20 000 – 99 999	86	6	7	194
	100 000 – 499 999	81	13	6	140
	500 000 i więcej mieszk.	84	6	10	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	88	6	6	140
	Zasadnicze zawodowe	83	10	7	211
	Średnie	82	9	9	352
	Wyższe	84	8	8	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	82	10	8	134
	Średni personel, technicy	84	7	9	50
	Pracownicy adm.-biurowi	83	8	9	83
	Pracownicy usług	79	11	10	85
	Robotnicy wykwalifikowani	83	14	3	88
	Robotnicy niewykwalifik.	94		6	31
	Rolnicy	90	6	4	42
	Pracujący na własny rach.	78	14	8	51
	Bezrobotni	79	18	3	16
	Emeryci	88	5	7	277
	Renciści	75	12	13	39
	Uczniowie i studenci	80	17	3	50
	Zajmujący się domem i inni	82		18	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	79	10	11	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	86	8	5	119
	sekt. pryw. poza rolnict.	81	11	7	269
	prywatnym gosp. rolnym	85	8	7	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	80	10	9	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	86	6	9	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	86	6	7	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	91	6	3	121
	4000 zł i więcej	85	7	8	181
	Trudno powiedzieć	82	7	11	120
	Odmowa odpowiedzi	77	15	8	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	77	17	6	46
	Średnie	79	11	10	369
	Dobre	87	6	7	578
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	90	6	4	40
	Raz w tygodniu	90	5	5	334
	1–2 razy w miesiącu	85	6	9	159
	Kilka razy w roku	83	10	7	215
	W ogóle nie uczestniczy	73	15	13	223
Poglądy polityczne	Lewica	82	11	7	266
	Centrum	86	8	5	252
	Prawica	87	6	6	338
	Trudno powiedzieć	72	11	16	106

TABELA 12

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do władz lokalnych Pana(i) miasta/gminy?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		71	20	9	989
Płeć	Mężczyźni	70	23	7	469
	Kobiety	71	19	10	520
Wiek	18–24 lata	61	35	4	91
	25–34	62	28	9	152
	35–44	75	19	6	192
	45–54	64	28	8	162
	55–64	79	12	10	151
	65 lat i więcej	76	12	12	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	74	20	6	409
	Miasto do 19 999	70	19	11	141
	20 000 – 99 999	71	19	11	194
	100 000 – 499 999	63	27	11	140
	500 000 i więcej mieszk.	68	23	9	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	71	21	8	136
	Zasadnicze zawodowe	73	18	9	211
	Średnie	68	23	9	352
	Wyższe	73	19	8	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	24	6	134
	Średni personel, technicy	76	15	8	50
	Pracownicy adm.-biurowi	72	21	7	83
	Pracownicy usług	68	25	7	85
	Robotnicy wykwalifikowani	75	22	3	88
	Robotnicy niewykwalifik.	71	12	17	31
	Rolnicy	80	15	5	42
	Pracujący na własny rach.	76	19	5	51
	Bezrobotni	23	57	20	16
	Emeryci	76	12	12	277
	Renciści	65	32	3	39
	Uczniowie i studenci	46	49	5	46
	Zajmujący się domem i inni	63	21	16	46
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	72	18	10
spółce właścicieli prywatnych i państwa		75	23	3	119
sekt. pryw. poza rolnict.		71	23	7	269
prywatnym gosp. rolnym		74	18	8	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	63	31	6	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	69	17	14	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	75	17	8	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	82	11	7	121
	4000 zł i więcej	74	22	4	181
	Trudno powiedzieć	66	20	14	120
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	63	28	9	169
	Złe	59	32	9	46
	Średnie	64	22	13	369
Udział w prakt. religijnych	Dobre	76	19	6	574
	Kilka razy w tygodniu	85	12	4	40
	Raz w tygodniu	75	19	6	334
	1–2 razy w miesiącu	73	18	9	159
	Kilka razy w roku	73	18	9	215
	W ogóle nie uczestniczy	58	29	12	219
Poglądy polityczne	Lewica	73	20	7	263
	Centrum	78	16	7	252
	Prawica	70	24	6	338
	Trudno powiedzieć	58	16	26	106

TABELA 13

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do Unii Europejskiej?			Liczba osób	
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć		
		%	%	%		
Ogółem		55	35	10	989	
Płeć	Mężczyźni	52	41	7	468	
	Kobiety	58	29	13	521	
Wiek	18–24 lata	66	31	3	95	
	25–34	53	35	12	152	
	35–44	56	36	8	191	
	45–54	55	34	10	162	
	55–64	60	28	12	150	
	65 lat i więcej	48	40	12	239	
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	43	11	408	
	Miasto do 19 999	57	30	13	141	
	20 000 – 99 999	60	30	10	192	
	100 000 – 499 999	57	35	8	139	
	500 000 i więcej mieszk.	75	20	5	108	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	49	36	15	140	
	Zasadnicze zawodowe	46	46	8	211	
	Średnie	53	35	11	350	
	Wyższe	67	26	8	288	
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	21	4	133	
	Średni personel, technicy	62	22	16	50	
	Pracownicy adm.-biurowi	59	33	9	83	
	Pracownicy usług	59	24	17	85	
	Robotnicy wykwalifikowani	41	52	7	88	
	Robotnicy niewykwalifik.	58	29	13	31	
	Rolnicy	32	60	8	42	
	Pracujący na własny rach.	60	34	6	51	
	Bezrobotni	36	57	7	16	
	Emeryci	49	37	13	275	
	Renciści	42	55	3	39	
	Uczniowie i studenci	72	28		50	
	Zajmujący się domem i inni	52	28	20	46	
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	25	8	136
spółce właścicieli prywatnych i państwa		62	31	6	118	
sekt. pryw. poza rolnict.		57	32	11	269	
prywatnym gosp. rolnym		29	57	15	45	
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	42	47	11	90	
	Od 1500 zł do 1999 zł	46	36	18	116	
	Od 2000 zł do 2999 zł	54	37	8	189	
	Od 3000 zł do 3999 zł	73	22	5	120	
	4000 zł i więcej	70	25	6	181	
	Trudno powiedzieć	41	45	14	120	
Odmowa odpowiedzi		51	37	12	173	
	Złe	28	55	16	45	
	Średnie	46	42	11	368	
Dobre		63	28	9	577	
	Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	57	14	40
		Raz w tygodniu	50	43	8	334
1–2 razy w miesiącu		52	33	15	158	
Kilka razy w roku		60	31	8	214	
W ogóle nie uczestniczy		67	24	10	223	
Poglądy polityczne	Lewica	79	16	5	266	
	Centrum	64	29	7	252	
	Prawica	38	54	8	338	
	Trudno powiedzieć	39	31	30	106	

TABELA 14

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do NATO?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		81	12	7	991
Płeć	Mężczyźni	84	13	3	469
	Kobiety	78	11	10	523
Wiek	18–24 lata	77	20	4	95
	25–34	75	16	9	152
	35–44	86	10	3	192
	45–54	78	15	7	162
	55–64	88	7	6	150
	65 lat i więcej	80	8	11	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	76	14	10	409
	Miasto do 19 999	85	8	7	141
	20 000 – 99 999	86	8	6	194
	100 000 – 499 999	79	16	4	139
	500 000 i więcej mieszk.	87	10	3	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	71	12	17	140
	Zasadnicze zawodowe	81	13	6	211
	Średnie	79	15	6	351
	Wyższe	88	8	4	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	89	8	2	134
	Średni personel, technicy	90	5	5	50
	Pracownicy adm.-biurowi	80	15	5	83
	Pracownicy usług	78	10	12	85
	Robotnicy wykwalifikowani	82	18		88
	Robotnicy niewykwalifik.	72	12	17	31
	Rolnicy	85	9	6	42
	Pracujący na własny rach.	83	11	6	51
	Bezrobotni	64	33	3	16
	Emeryci	80	9	10	276
	Renciści	89	3	8	39
	Uczniowie i studenci	70	30		50
	Zajmujący się domem i inni	69	16	15	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	87	7	6	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	11	4	119
	sekt. pryw. poza rolnict.	81	14	5	269
	prywatnym gosp. rolnym	82	9	9	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	77	12	12	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	79	11	10	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	84	9	7	189
	Od 3000 zł do 3999 zł	85	13	3	121
	4000 zł i więcej	88	9	3	181
	Trudno powiedzieć	71	17	12	120
	Odmowa odpowiedzi	78	15	7	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	60	17	23	45
	Średnie	77	13	10	369
	Dobre	86	10	4	578
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	80	10	10	40
	Raz w tygodniu	85	9	6	334
	1–2 razy w miesiącu	71	18	11	159
	Kilka razy w roku	85	10	5	214
	W ogóle nie uczestniczy	79	14	6	223
Poglądy polityczne	Lewica	87	10	3	266
	Centrum	86	10	4	252
	Prawica	82	13	5	338
	Trudno powiedzieć	55	17	28	106

TABELA 15

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do policji?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		72	21	7	992
Płeć	Mężczyźni	69	25	6	469
	Kobiety	74	17	9	524
Wiek	18–24 lata	66	25	9	95
	25–34	64	26	10	152
	35–44	76	18	6	192
	45–54	67	27	5	162
	55–64	76	15	9	151
	65 lat i więcej	75	18	7	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	73	20	7	409
	Miasto do 19 999	72	18	9	141
	20 000 – 99 999	70	22	8	194
	100 000 – 499 999	68	28	5	140
	500 000 i więcej mieszk.	73	17	10	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	68	22	11	140
	Zasadnicze zawodowe	72	23	5	211
	Średnie	72	20	8	352
	Wyższe	73	20	7	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	23	6	134
	Średni personel, technicy	82	12	6	50
	Pracownicy adm.-biurowi	78	17	5	83
	Pracownicy usług	71	16	13	85
	Robotnicy wykwalifikowani	69	27	4	88
	Robotnicy niewykwalifik.	68	25	7	31
	Rolnicy	80	16	4	42
	Pracujący na własny rach.	71	25	4	51
	Bezrobotni	29	53	18	16
	Emeryci	74	18	8	277
	Renciści	75	22	3	39
	Uczniowie i studenci	60	27	13	50
	Zajmujący się domem i inni	62	28	10	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	79	16	6	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	75	17	7	119
	sekt. pryw. poza rolnict.	70	24	6	269
	prywatnym gosp. rolnym	76	13	11	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	67	25	8	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	81	13	7	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	65	29	6	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	83	13	4	121
	4000 zł i więcej	74	21	4	181
	Trudno powiedzieć	72	18	9	120
	Odmowa odpowiedzi	64	23	14	173
Ocena własnych war. mater.	Złe	54	38	9	46
	Średnie	69	23	8	369
	Dobre	75	18	7	578
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	84	10	6	40
	Raz w tygodniu	82	14	4	334
	1–2 razy w miesiącu	68	25	7	159
	Kilka razy w roku	71	22	7	215
	W ogóle nie uczestniczy	57	31	12	223
Poglądy polityczne	Lewica	72	21	7	266
	Centrum	74	20	6	252
	Prawica	75	20	5	338
	Trudno powiedzieć	56	27	17	106

TABELA 16

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do Rzecznika Praw Obywatelskich?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		59	16	25	990
Płeć	Mężczyźni	56	20	24	468
	Kobiety	62	13	25	522
Wiek	18–24 lata	62	18	20	95
	25–34	62	14	24	152
	35–44	69	16	15	191
	45–54	60	18	23	161
	55–64	54	15	31	151
	65 lat i więcej	52	17	31	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	55	17	28	407
	Miasto do 19 999	59	13	28	141
	20 000 – 99 999	61	17	23	194
	100 000 – 499 999	57	21	21	140
	500 000 i więcej mieszk.	77	8	15	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	43	22	35	140
	Zasadnicze zawodowe	49	22	29	211
	Średnie	60	15	25	350
	Wyższe	74	10	16	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	9	17	134
	Średni personel, technicy	72	12	17	50
	Pracownicy adm.-biurowi	74	4	21	83
	Pracownicy usług	48	22	30	84
	Robotnicy wykwalifikowani	63	22	15	88
	Robotnicy niewykwalifik.	49	21	30	31
	Rolnicy	46	19	35	42
	Pracujący na własny rach.	63	17	19	51
	Bezrobotni	38	54	8	16
	Emeryci	53	16	31	276
	Renciści	35	20	45	39
	Uczniowie i studenci	65	23	11	50
	Zajmujący się domem i inni	67	9	23	45
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	71	12	17
spółce właścicieli prywatnych i państwa		66	16	18	119
sekt. pryw. poza rolnict.		64	16	21	268
prywatnym gosp. rolnym		44	12	44	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	56	18	26	91
	Od 1500 zł do 1999 zł	58	18	25	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	56	19	25	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	75	13	13	120
	4000 zł i więcej	70	17	13	181
	Trudno powiedzieć	53	11	36	120
	Odmowa odpowiedzi	47	17	35	172
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	25	31	46
	Średnie	52	19	29	369
	Dobre	65	14	21	575
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49	23	28	39
	Raz w tygodniu	56	17	27	333
	1–2 razy w miesiącu	61	16	23	159
	Kilka razy w roku	65	11	24	214
	W ogóle nie uczestniczy	59	18	23	223
Poglądy polityczne	Lewica	75	11	14	266
	Centrum	66	13	21	252
	Prawica	51	24	26	336
	Trudno powiedzieć	36	12	51	106

TABELA 17

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do mediów?			Liczba osób
		Mam zaufanie	Nie mam zaufania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	53	13	989
Płeć	Mężczyźni	33	54	12	469
	Kobiety	35	52	13	520
Wiek	18–24 lata	17	65	18	95
	25–34	30	59	11	152
	35–44	33	58	9	191
	45–54	40	52	8	161
	55–64	44	41	15	151
	65 lat i więcej	35	49	16	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	33	55	11	406
	Miasto do 19 999	33	53	14	141
	20 000 – 99 999	35	52	13	193
	100 000 – 499 999	33	49	18	140
	500 000 i więcej mieszk.	38	53	8	108
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	50	20	140
	Zasadnicze zawodowe	30	56	14	210
	Średnie	35	55	10	351
	Wyższe	38	51	11	288
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	52	11	133
	Średni personel, technicy	41	47	12	50
	Pracownicy adm.-biurowi	35	56	8	83
	Pracownicy usług	31	55	15	85
	Robotnicy wykwalifikowani	35	55	10	88
	Robotnicy niewykwalifik.	40	43	16	31
	Rolnicy	27	66	7	42
	Pracujący na własny rach.	47	48	4	51
	Bezrobotni	18	63	19	16
	Emeryci	35	49	15	275
	Renciści	35	51	14	39
	Uczniowie i studenci	10	73	16	50
	Zajmujący się domem i inni	34	51	16	45
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	48	10
spółce właścicieli prywatnych i państwa		35	53	12	118
sekt. pryw. poza rolnict.		36	54	10	269
prywatnym gosp. rolnym		26	65	9	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	28	62	10	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	39	47	14	116
	Od 2000 zł do 2999 zł	37	49	14	190
	Od 3000 zł do 3999 zł	39	53	8	121
	4000 zł i więcej	41	53	6	181
	Trudno powiedzieć	25	56	19	120
	Odmowa odpowiedzi	26	57	17	171
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	56	31	46
	Średnie	33	54	13	367
	Dobre	37	52	11	576
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	64	11	39
	Raz w tygodniu	30	60	10	334
	1–2 razy w miesiącu	36	55	9	158
	Kilka razy w roku	43	46	11	215
	W ogóle nie uczestniczy	32	49	19	223
Poglądy polityczne	Lewica	47	43	10	266
	Centrum	37	52	11	252
	Prawica	26	63	11	336
	Trudno powiedzieć	24	52	24	106